

Selvitys Veikko Vionojan ja Rahkosen koulut 2022

Kokkolan suomenkielinen perusopetus

versio 31.1.2022

Sisällysluettelo

1 Taustaa.....	1
2 Ullavan koulujen sijainnit ja perusopetuksen palveluverkko.....	2
3 Oppilaaksiottoalueen perusopetuksen palvelutarve ja oppilasennusteet.....	3
4 Alueen varhaiskasvatuksen palvelutarve	8
5 Nykyisten rakennusten kunnot ja rakennustekniset arviot	8
6 Kaavoituksen ja rakentamisen kehittyminen alueella.....	10
7 Selvityksessä tarkasteltavat vaihtoehdot.....	10
8 Palvelujen kustannukset ja säästöpotentiaali.....	12
8.1. Henkilöstökustannukset.....	12
8.2 Kiinteistömenot	13
8.3 Alueen liikenneolosuhteet ja kuljetustarpeet.....	13
8.4 Rahkosen koulun lakkauttamisen säästöpotentiaali ja hallinnollisen yhdistämisen kustannusvaikutukset.....	14
9 Toiminnan jatkumisen tai päättymisen vaikutukset palveluverkkoon	15
10 Lapsivaikutusten arviointi	16
11 Selvityksen johtopäätöksiä ja pohdintaa.....	16

1 Taustaa

Kokkolan kaupungin järjestämässä perusopetuksessa on viime vuosina ollut käynnissä palveluverkkouudistus, jonka yhteydessä on perusopetuksen palveluverkkoon tehty monia muutoksia. Tässä yhteydessä vuonna 2017 päätettiin lakkauttaa 1.8.2019 alkaen Lohtajan Alaviirteen koulu, jonka oppilaat ohjattiin Lohtajan kirkonkylän kouluun, sekä ruotsinkieliset Rödsön ja Vitsarin koulut, joiden oppilaat ohjattiin uuteen laajennettuun Chydeniuksen kouluun. Suomenkielisen perusopetuksen puolella Torkinmäen ja Isokylän kouluista on muodostettu yhtenäiskouluja, jotka käsittävät 1.-9. ja nuorten suomenkielinen lukiokoulutus keskittyy yhteen toimipaikkaan Kokkolan yhteislyseon kiinteistöön. Vireillä on myös Piispanmäen monitoimitalohanke, johon siirtyy Jokilaakson, Hakalahden ja Rytimäen koulujen oppilaita.

Ullavan alueella sijaitsevien Veikko Vionojan ja Rahkosen 1.-6. vuosiluokkien koulujen tilannetta ja tulevaisuutta on myös arvioitu palveluverkkoselvityksen yhteydessä ja näistä kouluista tehtiin erillisselvitys vuonna 2019. Tuolloin näiden koulujen osalta päädyttiin seuraamaan koulujen oppilasmäärien kehitystä ja arvioimaan tilannetta uudelleen vuonna 2022. Tämän johdosta aiempaa, vuonna 2019 laadittua Veikko Vionojan ja Rahkosen koulun selvitystä on nyt erilltä osin täydennetty sekä päivitetty rakennusten kuntotietojen sekä oppilasennusteiden osalta.

Veikko Vionojan ja Rahkosen kouluja koskeva päätöstausta

Kokkolan varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen palveluverkkojen tavoitetila 2020-luvulla –raportti vuonna 2017

Kokkolan kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.3.2017 (§ 15) Kokkolan varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen Palveluverkkojen tavoitetila 2020-luvulla –raportin, jossa linjattiin palveluverkkojen kehittämisestä 2020-luvulla. Kyseisessä raportissa palveluverkkojen uudelleenarvioinnin periaatteiksi hyväksyttiin:

- 1) *Palvelutarpeen kehittyminen kaupungin kasvun ja kaupunkirakenteen kehittymisen myötä*
- 2) *Opetus- ja kasvatuspalvelujen kehittyminen uusien varhaiskasvatussuunnitelmien ja opetussuunnitelmien tavoitteiden suuntaan*
- 3) *Kasvun ja oppimisen pedagogisten jatkumoiden vahvistaminen oppimisympäristöjen kehittämisessä*
- 4) *Yksiköiden yhdistäminen ja monitoimitaloratkaisut palvelumuotoilun parantamiseksi.*
- 5) *Taloudellisen tehokkuuden parantaminen ja menoleikkausten tekeminen henkilöstö-, kiinteistö- ja tukipalvelukustannuksista pitkällä tähtäimellä.*

Perusopetuksen palveluverkon tiivistämisen lähtökohtana raportissa esitettiin ylläpidettävän kouluyksikön vähimmäisoppilasmääräksi 48 oppilasta aiemman 32 oppilaan sijaan, minkä valtuusto hyväksyi ja mikä käytännössä merkitsisi kahden opetusryhmän kokoisista kouluyksiköistä luopumista. 48 oppilaan vähimmäismäärä tarkoittaa 1.-6. vuosiluokkien alakoulujen osalta keskimäärin kahdeksaa oppilasta vuosiluokkaa kohden.

Raportissa ehdotettiin, että Rahkosen koulu olisi yhdistetty Ullavan kirkonkylällä sijaitsevaan Veikko Vionojan kouluun, mutta kaupunginvaltuusto hyväksyi tuolloin raportin ehdotuksesta poiketen, että Ullavan koulujen kohdalla suunnitellut palveluverkkomuutokset otetaan uudelleen käsitteilyyn vuoden 2021 talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen erillisselvitys vuonna 2019

Kaupunginvaltuuston päätöksen pohjalta sivistyskeskus laati Ullavan kouluista erillisselvityksen jo vuonna 2019, jotta arviointi näiden koulujen osalta voitiin tehdä samaan aikaan vuonna 2019, kun myös Öjan koulun palvelutarve arvioitiin.

Ullavan kouluista laadittua erillisselvitystä käsiteltiin tuolloin sekä sivistyslautakunnassa ja sen suomenkielisessä jaostossa kuin myös kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa. Lopulta

valtuusto päätti 9.12.2019 (99 §) merkitä selvityksen tiedoksi ja että Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen tilannetta arvioidaan uudelleen vuonna 2022. Tällöin tehtävien ajankohtaisten oppilasennusteiden valossa ajateltiin voitavan arvioida koulujen tulevaisuutta pidemmälle kuin tuolloin.

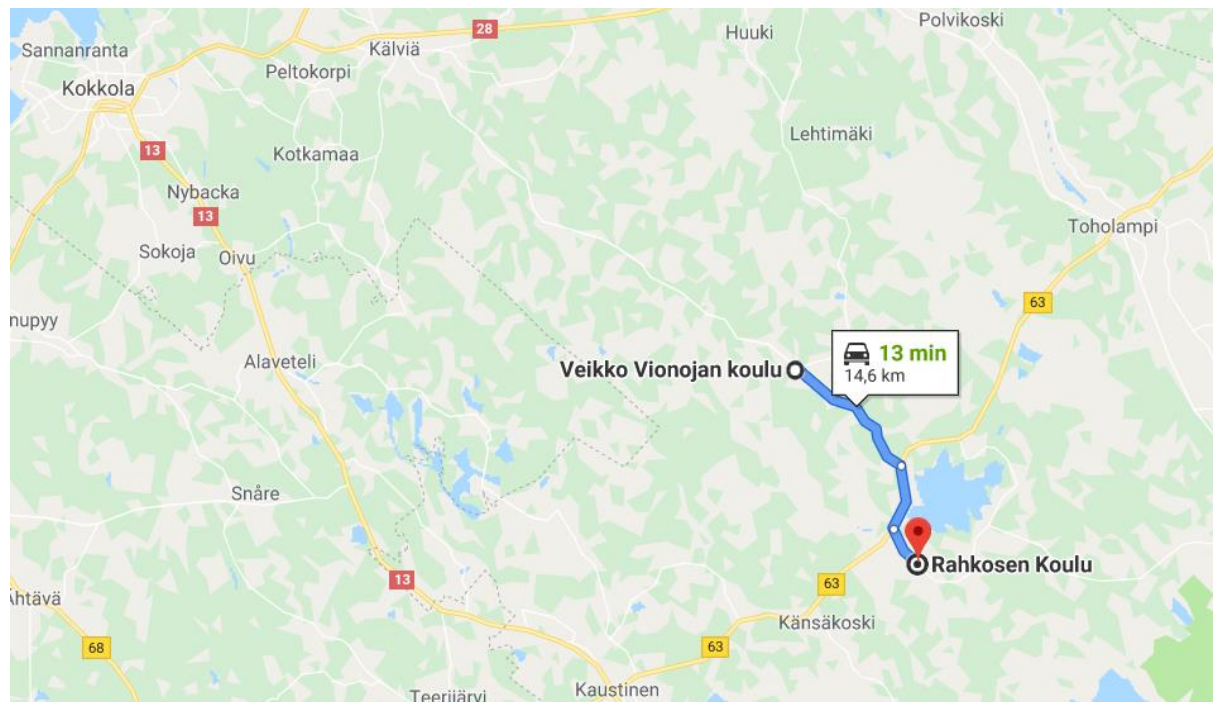
Kaupungin talousohjelma 2020-22

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 17.8.2020 talousohjelman vuosille 2020-22. Opetuspalvelujen osalta talousohjelmaan sisältyy palveluverkkopäätös koulujen sulkemisesta lukuvuoden 2021-2022 päätteeksi, jonka kustannusvaikutukseksi vuodelle 2022 on esitetty 95 000 €:n säästö. Talousohjelmaan ei ole kirjattu, mikä tai mitkä koulut vuonna 2022 lakkautettaisiin, sillä tiedossa on ollut, että vuoden 2022 aikana tarkastellaan sekä Ullavan että Öjan koulujen tilannetta ja niistä päätetään erikseen.

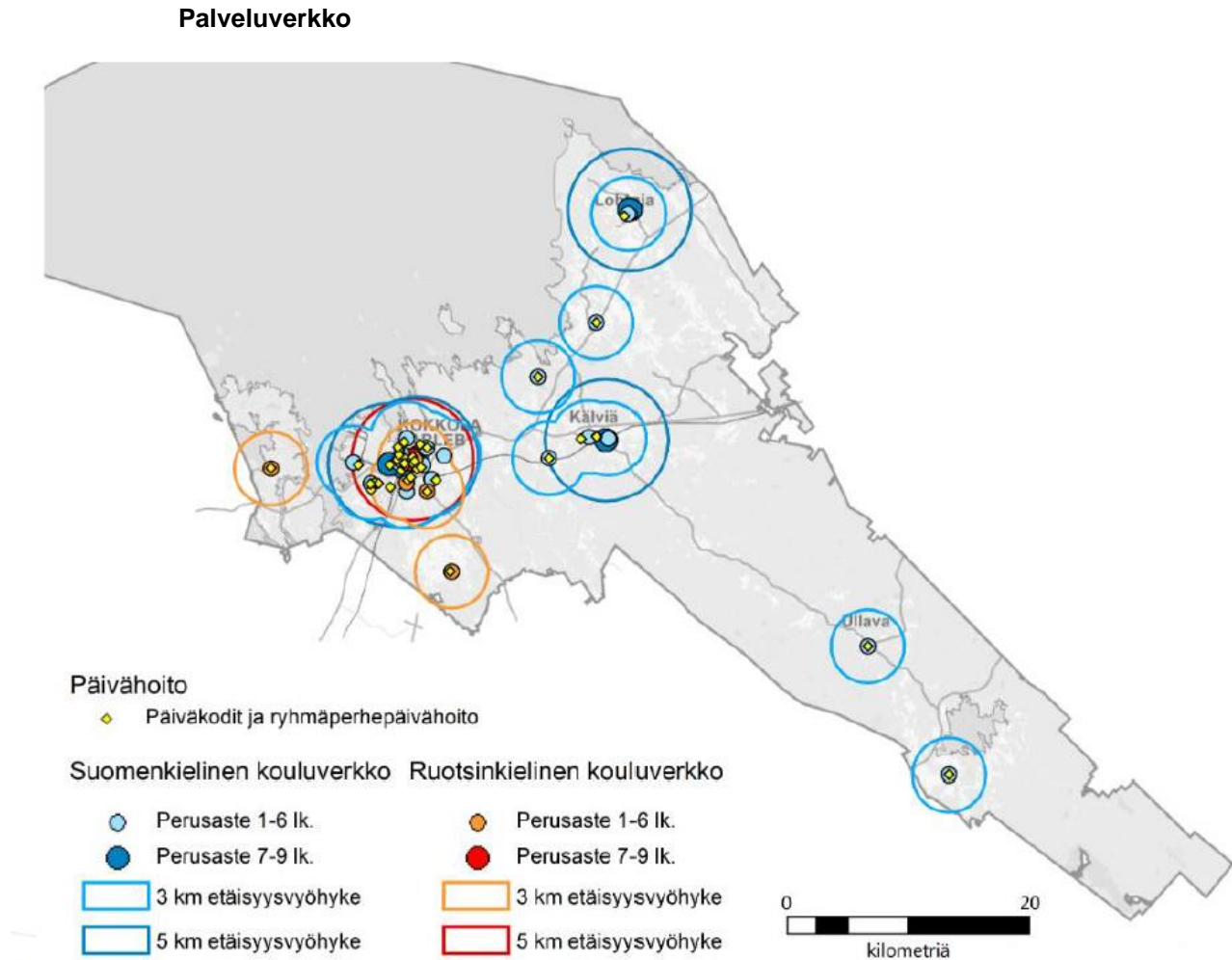
2 Ullavan koulujen sijainnit ja perusopetuksen palveluverkko

Veikko Vionojan koulu sijaitsee Ullavan kirkonkylässä osoitteessa Vionojantie 29, 68370 Ullava ja Rahkosen koulu Rahkosen kylässä osoitteessa Rahkosentie 246, 68390 Rahkonen.

Veikko Vionojan koululta on kaupungin keskustaan (Kauppatori) on 47,8 km ja Rahkosen koulun kaupungin keskustaan on 62,4 km. Koulujen välinen etäisyys on 14,6 km. Arvioitu matka-aika autolla on 13-15 min. Rahkosen koulua seuraavaksi lähimmät 1-6 luokkien peruskoulut sijaitsevat Kaustisen ja Toholammin keskustaajamissa.

Kartta 1. Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen sijainti. Lähde: Google Maps.

Kartta 2. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkko Kokkolassa.

3 Oppilaaksiottoalueen perusopetuksen palvelutarve ja oppilasennusteet

Veikko Vionojan ja Rahkosen koulut kuuluvat Kälviän ja Ullavan reitin perusopetusalueeseen ja niillä on yhteinen oppilaaksiottoalue. Koululla on myös järjestetty esiopetusta ja varhaiskasvatusta samoissa tiloissa.

Kulvana lukuvuonna 2021-22 oppilaita on Veikko Vionojan koulussa 34 ja Rahkosen koulussa 40. Molemmista kouluissa kaikista koulun oppilaista on muodostettu kaksi yhdysluokkaa eli 1.-2. luokan yhdysluokka sekä 3.-6. luokan oppilaiden yhdysluokka. Vuosiluokittaiset oppilasmäärät sekä kuljetusoppilaiden määrät kulvana lukuvuonna on esitetty seuraavassa taulukossa:

Veikko Vionojan ja Rahkosen koulun oppilaiden määrät vuosiluokittain lukuvuonna 2021-22

Koulu	Vuosiluokat						Yhteensä	Kuljetusoppilaita
	1	2	3	4	5	6		
Veikko Vionojan koulu	5	8	5	8	5	3	34	17
Rahkosen koulu	7	5	8	8	6	6	40	26
Yhteensä	12	13	13	16	11	9	74	43

Taulukko 1. Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen oppilaiden määrät vuosiluokittain ja kuljetusoppilaiden kokonaismäärät lukuvuonna 2021-22.

Ullavan koulujen yhteenlaskettu oppilasmäärä kuluvana lukuvuonna on 74 oppilasta ja vuosiluokkakohtaiset oppilasmäärät vaihtelevat 9-16 oppilaan välillä. Alueen harvan asutuksen ja kohtalaisen pitkien etäisyyksien johdosta kuljetusoppilaita on molemmissa koulussa paljon. Veikko Vionojan koulun oppilaista puolella on koulukuljetus ja Rahkosen koulun oppilaista 65 % on kuljetusoppilaita.

Jo syntyneiden alle kouluikäisten ikäluokkien suuruuden perusteella on mahdollista laatia kouluille oppilasennusteet lasten nykyisten kotiosoitteiden perusteella. Syntyneiden lasten määrät ovat saatavilla vuoden 2021 loppuun saakka, joten kaupungin paikkatietopalvelujen tuottaman aineiston pohjalta Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen oppilasennusteet voidaan esittää lukuvuoteen 2028-29 saakka seuraavissa taulukoissa.

Veikko Vionojan koulun oppilasennuste lukuvuoteen 2028-29 saakka

Lukuvuosi	Vuosiluokat						Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	
2021-22	5	8	5	8	5	3	34
2022-23	3	5	8	5	8	5	34
2023-24	6	3	5	8	5	8	35
2024-25	5	6	3	5	8	5	32
2025-26	4	5	6	3	5	8	31
2026-27	5	4	5	6	3	5	28
2027-28	3	5	4	5	6	3	26
2028-29	6	3	5	4	5	6	29

Rahkosen koulun oppilasennuste lukuvuoteen 2028-29 saakka

Lukuvuosi	Vuosiluokat						Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	
2021-22	7	5	8	8	6	6	40
2022-23	4	7	5	8	8	6	38
2023-24	5	4	7	5	8	8	37
2024-25	2	5	4	7	5	8	31
2025-26	6	2	5	4	7	5	29
2026-27	3	6	2	5	4	7	27
2027-28	5	3	6	2	5	4	25
2028-29	0	5	3	6	2	5	21

Taulukot 2.-3. Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen oppilasennusteet lukuvuoteen 2028-29 saakka.

Sekä Veikko Vionojan että Rahkosen koulun oppilasennuste osoittaa laskevaa trendiä. Tänä lukuvuonna Rahkosen koulussa on kuusi oppilasta enemmän kuin Veikko Vionojan koulussa, mutta oppilasmäärä ero näyttäisi tasoittuvan muutaman vuoden kuluessa ja lukuvuodesta 2024-25 alkaen molemmissa kouluissa olisi ennusteen perusteella lähes sama oppilasmäärä lukuvuosittain ja myös oppilasmäärän lasku olisi tapahtuisi lähes samalla nopeudella. Ennusteen viimeisenä lukuvuonna 2028-29 Veikko Vionojan koulun oppilasmäärä hieman nousisi ja Rahkosen koulun laskisi 21 oppilaaseen, sillä vuonna 2021 Rahkosen alueella ei syntynyt yhtään lasta.

Ullavan alueen koko oppilasmäärän laskeva trendi jatkunut koko 2000-luvun ajan, siitkin huolimatta, että kuntaliitoksen 2009 jälkeen koko Kokkolan kaupungin perusopetuksen kokonaisoppilasmäärä on toistaiseksi tähän saakka kasvanut. Vuosituhannen alussa vuonna 2000 Ullavan alueen perusopetuksen 1.-6. luokkien koko oppilasmäärä oli 123 oppilasta, mutta 2010-luvulla yhteinen oppilasmäärä on vaihdellut 67-76 oppilaan välillä. Ennusteen mukaan 2020-luvun aikana oppilasmäärä laskisi alle 70 oppilaaseen ja vuosikymmenen puolivälin

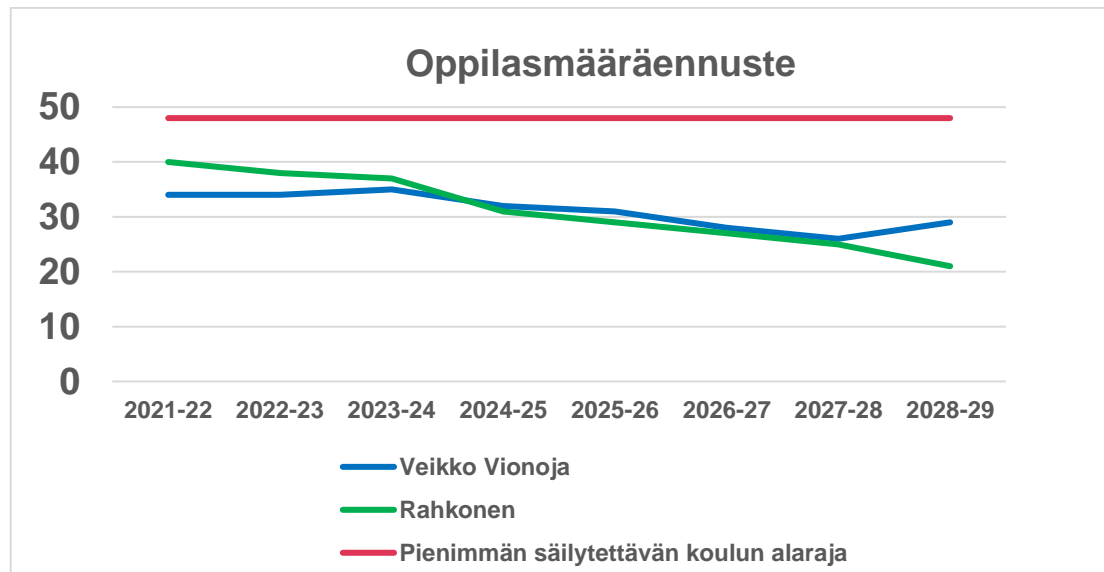
jälkeen alle 60 oppilaaseen, jolloin oppilasmäärä olisi enää alle puolet vuosituhannen alun oppilastamäärästä, joten kaikki Ullavan alueen 1.-6. luokkien oppilaat mahtuisivat yhteen kouluun nykyisten kahden koulun sijaan.

Vuosi	2000	2004	2008	2012	2016	2018	2021
Oppilasmäärä	123	108	72	67	68	76	74

Ennustevuosi	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Oppilasmäärä	72	72	63	60	55	51	50

Taulukko 4. Ullavan alueen 1-6 vuosiluokkien koko oppilasmäärän kehitys vuosina 2000 -2021 syksyn tilastopäivän mukaan (20.9.) sekä ennuste lukuvuoteen 2028-29 saakka.

Vuodesta 2017 lähtien Kokkolassa ylläpidettävän kouluyksikön vähimmäisoppilasmäärä on ollut 48 oppilasta aiemman 32 oppilaan sijaan. Kummankin Ullavan koulun oppilasmäärä on alittanut edellä mainitun nykyisen vähimmäisoppilasmäärän, joten lähtökohtaisesti toimenpiteisiin ainakin jommankumman koulun lakkauttamiseksi olisi ryhdyttävä. Toisaalta kaupunginvaltuusto on aiemmilla päätöksillään kahteen otteeseen tyytynyt siirtämään Ullavan koulujen tilanteen tarkastelua tuonnemmaksi. Ennusteiden valossa molempien koulujen ero aiemmin päätettyyn vähimmäisoppilasmäärään näyttäisi kasvavan ja saavuttavan tai alittavan myös aiemman 32 oppilaan rajan lukuvuonna 2024-25.

Kuvaaja 1. Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen oppilasmäärien ennustettu kehitys lukuvuoteen 2027-28 saakka suhteessa pienimmän ylläpidettävän koulun alarajaan.

Mikäli Veikko Vionojan ja Rahkosen koulut yhdistettäisiin, olisi koulujen oppilasta mahdollista muodostaa kolme yhdysluokkaa siten, että 1.-2. luokkien, 3.-4. luokkien ja 5.-6. luokkien oppilaat muodostaisivat yhteiset yhdysluokat. Tällöin luokkien kokonaismäärä supistuisi nykyisestä neljästä luokasta kolmeen luokkaan ja kussakin luokassa olisi ainoastaan kahden peräkkäisen vuosiluokan oppilaita sen sijaan että nykyisessä tilanteessa samassa yhdysluokassa voi olla jopa neljän peräkkäisen yhdysluokan oppilaita. Muodostuvien yhdysluokkien kokoja eri lukuvuosina on mahdollista arvioida koulujen yhteenlasketun oppilasennusteen pohjalta seuraavan taulukon avulla:

Ullavan 1.-6. luokkien yhteenlaskettu oppilasennuste lukuvuoteen 2028-29 saakka

Lukuvuosi	Vuosiluokat						Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	
2021-22	12	13	13	16	11	9	74
2022-23	7	12	13	13	16	11	72
2023-24	11	7	12	13	13	16	72
2024-25	7	11	7	12	13	13	63
2025-26	10	7	11	7	12	13	60
2026-27	8	10	7	11	7	12	55
2027-28	8	8	10	7	11	7	51
2028-29	6	8	8	10	7	11	50

Taulukko 5. Ullavan koulujen 1.-6. luokkien yhteenlaskettu oppilasennuste lukuvuoteen 2028-29.

Tässä selvityksessä esitetyt oppilasennusteet pohjautuvat Ullavan koulujen oppilaaksiottoalueella nykyisin asuvien lasten määriin eikä ennusteissa ole otettu huomioon mahdollisen lähtö- tai tulomuuton vaikutusta, koska sitä on vaikea luotettavasti ennakoida. Kaupungin paikkatietopalveluista on saatavilla maaliskuusta 2020 alkaen marraskuuhun 2021 kuukausikohtaiset henkilömäärät toteutuneesta kunnan sisäisestä tulo- ja lähtömuuton erotuksesta eli nettomuutosta kaupunginosittain. Ullavasta kunnan sisäiset nettomuuttotiedot on saatavilla Ullavan keskuksen ja Yli-Ullavan kesken eriteltynä. Näistä Ullavan keskuksen alueen oppilaat käyvät Veikko Vionojan koulua ja Yli-Ullavan alueen oppilaat käyvät Rahkosen koulua. Ullavan alueiden kunnan sisäiset nettomuuttotiedot maaliskuusta 2020 marraskuuhun 2021 on esitelty seuraavassa taulukossa. Aineisto on suhteellisen lyhyeltä aikaväliltä, ja kuukausittaiset muutokset melko vähäisiä. Aineiston mukaan Ullavan keskuksen väkiluku on kunnan sisäisen nettomuuton seurauksena kasvanut viidellä henkilöllä ja Yli-Ullavan laskenut neljällä henkilöllä. Kunnan sisäisiä nettomuuttomääriä tarkasteltaessa on kuitenkin otettava huomioon, että toteutunut nettomuutto ei välttämättä ennusta tulevaa nettomuuttoa.

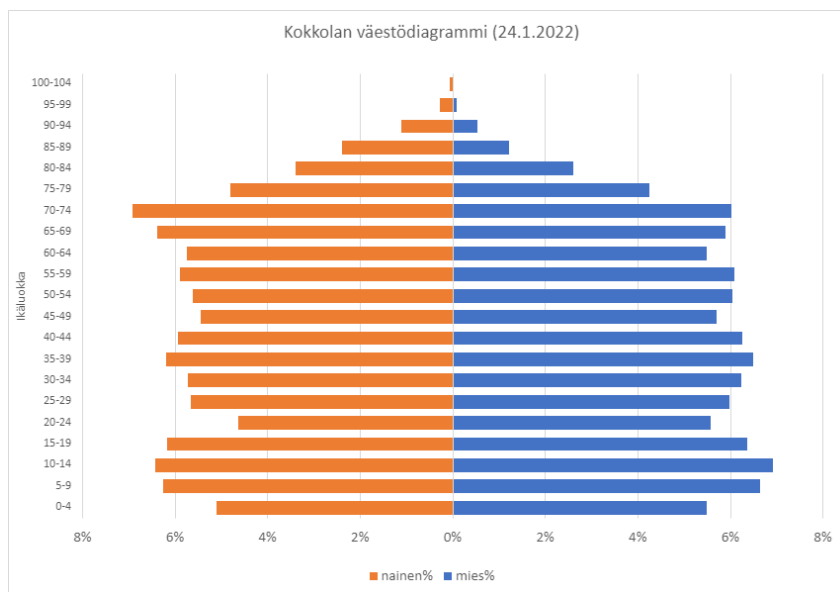
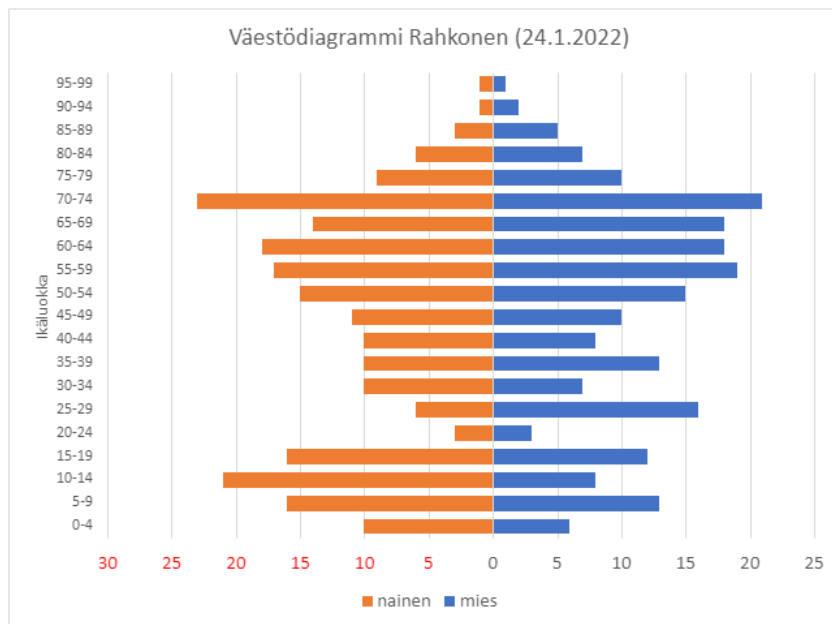
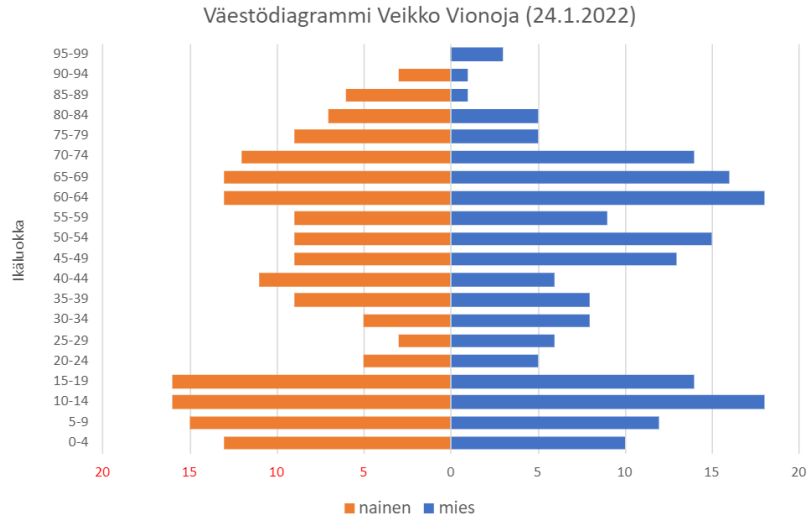
Ullavan keskuksen ja Yli-Ullavan nettomuutto maaliskuu 2020 - marraskuu 2021

vuosi 2020	2021											Yhteensä										
	kuukausi	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ullava keskus	0	2	-3	-1	-1	-1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	-1	2	1	0	5
Yli-Ullava	-2	1	0	0	0	2	-1	0	1	1	-1	0	0	-1	0	1	-1	0	0	0	-2	-4
Yhteensä	-2	3	-3	-1	-1	1	0	0	1	1	-1	1	0	-1	0	3	-1	-1	2	1	-2	1

Taulukko 6. Ullavan keskuksen ja Yli-Ullavan kunnan sisäinen nettomuutto maaliskuusta 2020 marraskuuhun 2021.

Alueiden väkiluvun tulevaa kehitystä on mahdollista ennakoida myös tämän hetkisen väestörakenteen perusteella. Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen oppilasalueiden väestöstä on laadittu väestödiagrammit 24.1.2022 väestötilanteen mukaan. Vertailun vuoksi on esitetty myös koko Kokkolan väestödiagrammi. Väestödiagrammeissa väestö on eroteltu viisivuotiskäluokittain ja sukupuolittain. Veikko Vionojan ja Rahkosen alueiden diagrammeissa pylväät kuvaavat todellisia henkilömääriä, mutta koko Kokkolan diagrammissa prosentiosuutta koko Kokkolan väestöstä.

Väestöpyramideja tarkastellessa kannattaa kiinnittää huomiota varsinkin lisääntymisikäisten naisten ikäluokkien määriin. Sekä Veikko Vionojan että Rahkosen alueella näissä viisivuotiskäluokissa on kummassakin 3-10 naista eli keskimäärin 0,6-2 naista kutakin vuosikäluokkaa kohden. Lasten ja nuorten ikäluokat ovat suurempia kuin 20-40-vuotiaiden ikäluokat, mistä voi päätellä, että alueiden perheet ovat usein monilapsisia. Alueiden yksi tulevaisuuden haaste lieneekin, missä määrin niiden nykyiset lapset ja nuoret jäävät alueille asumaan perusopetuksen ja muiden opintojensa jälkeen.

Kuvaajat 2-4. Veikko Vionojan, Rahkosen ja koko Kokkolan väestödiagrammit

4 Alueen varhaiskasvatuksen palvelutarve

Ullavan alueella on varhaiskasvatuksella Muksulan päiväkoti (21 paikkaa) Veikko Vionojan koulun yhteydessä ja yksi ryhmäperhepäivähoitoryhmä Päivänpaiste (12 paikkaa) Rahkosen monitoimitalolla. Esiopetusta on aiemmin järjestetty molemmilla kouluilla, mutta lukuvuonna 2021-22 esiopetus järjestetään Veikko Vionojan koululla, jonne Rahkosen alueen esiopetuksessa käyvät lapset kuljetetaan.

Mikäli päädytään sellaiseen ratkaisuun, että Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen toiminnot yhdistetään, säilyy varhaiskasvatuspalveluille tarvetta kuitenkin sekä Ullavan kirkonkylän että Rahkosen alueella.

Mahdollisen Rahkosen koulun yhdistämisen Veikko Vionojan kouluun ei pitäisi aiheuttaa varhaiskasvatuspalveluille uudenlaisia järjestelyitä Veikko Vionojan koululla. Nykyisellään varhaiskasvatuksen näkökulmasta Veikko Vionojan koululla on toimivat ja hyvät tilat varhaiskasvatukselle. Mahdollisen koulujen yhdistymisen johdosta ratkaistavaksi jääkin, miten ja missä tiloissa varhaiskasvatuspalvelut Rahkosessa järjestetään.

5 Nykyisten rakennusten kunto ja rakennustekniset arviot

Veikko Vionojan koulu

Kuva 1. Veikko Vionojan koulu.

Veikko Vionojan koulun rakennusvuosi on 1969 ja sitä on laajennettu ja peruskorjattu vuonna 2002. Koulun huoneistoala on 1436 htm². Koulu on peruskorjauksen yhteydessä mitoitettu kolmeluokkaiseksi alakouluksi ja vielä 2000-luvun alussa siellä on toiminut kolme luokkaa. Rakennuksessa sijaitsee Väinö Viitasalon sali, jota koulu ja muut käyttäjäryhmät käyttävät liikunta- ja juhlasalina. Lisäksi rakennuksessa toimii myös lähikirjasto sekä varhaiskasvatuksen päiväkoti Muksula. Koulu on yksikerroksinen ja esteetön.

Vuodesta 2009 Veikko Vionojan kouluun on tehty seuraavia muutos- ja korjaustoimenpiteitä:

- 2013 Esikoulun pihan rakentaminen ja leikkivälineet
- 2015 Lämmitystavan muutos öljylämmityksestä maalämpöön
- 2016 Päiväkoti Muksulan uusi sisäänkäynti ja kuraeteinen, inva-wc:n ja siivouskeskuksen muutostyöt
- 2017 Energiatehokkuustoimenpiteenä tehty automaattiosaneeraus, keittiölaitteiden uusimisia
- 2019 Vanhan osan vesikattorakenteiden korjaaminen, yläpohjan lisäeristäminen ja vesikatteen uusiminen, julkisivun levyrakenteiden uusimisia.

Lisäksi vastaavana ajankohtana on tehty pienkorjauksia ja kunnossapitotöitä yhteensä 25 000 €:lla. Kustannukset yhteensä edellämaituista toimenpiteistä ovat 339 144 €.

Kaupungin toimeksiannosta Trellum Consulting Oy on selvittänyt vuonna 2021 kaupungin kiinteistöjen kuntoluokkia ja niiden korjausvelan määriä. Yhtiön antamassa 3.3.2021 päivätyssä selvityksessä Veikko Vionojan koulun ja kirjaston kuntoluokaksi on arvioitu 80% ja korjausvelaksi 0 €.

Rahkosen koulu

Kuva 2. Rahkosen koulu ja monitoimitalo.

Rahkosen koulu on rakennettu vuonna 1960 ja koulurakennuksen yhteyteen on rakennettu laajennusosa, monitoimitalo, joka otettiin käyttöön vuonna 1990 ja jossa sijaitsee koulun ja muiden käyttäjäryhmien käyttämä liikunta- ja juhlasali. Rakennuksen huoneistoala on kokonaisuudessaan 1499 htm². Rakennuksessa toimii myös lähikirjasto, kuntosali ja ryhmäperhepäivähoidon ryhmä Päivänpaiste. Koulurakennus on kaksikerroksinen ja siinä ei ole hissiä, joten se ei ole esteetön.

Vuodesta 2009 Rahkosen kouluun on tehty seuraavia muutos- ja korjaustoimenpiteitä:

- 2013 Keittiön lattian ja rst-kalusteiden uusiminen
- 2018 Jätevesijärjestelmän uusiminen
- 2019 Julkisivujen lahovauriokorjaukset ja sähkökeskuksen ilmastointi

Lisäksi vastaavana ajankohtana on tehty pienkorjauksia ja kunnossapitotöitä 34 500 €:lla. Riskirahaa on käytetty lukitusten sarjoittamiseen (2012), radontiivistyksiin ja vesivahingosta johtuviin kuivatuksiin (2018) yhteensä 14 000 €. Yhteensä kustannukset edellä mainituista toimenpiteistä ovat 112 913 €.

Kaupungin toimeksiannosta Trellum Consulting oy:n antamassa 3.3.2021 päivätyssä selvityksessä Rahkosen monitoimitalon kuntoluokat ja korjausvelka on arvioitu seuraavasti:

- koulu, kuntoluokka 57% ja korjausvelka 199 962 €
- ryhmäperhepäivähoidon tilat, kuntoluokka 57% ja korjausvelka 36 828 €
- monitoimisali, kuntoluokka 65% ja korjausvelka 148 010 €
- kirjasto, kuntoluokka 65% ja korjausvelka 21 560 €

Rahkosen koulun ja monitoimitalon tilojen yhteenlaskettu korjausvelka on 406 360 €. Rakennuksen kuntoluokat ja korjausvelka osoittavat, että rakennukseen tulisi tehdä merkittäviä investointeja tulevina vuosina.

Rakennukset jaotellaan kuntoluokituksen mukaisesti seuraavasti:

- Kuntoluokka > 90% = uutta vastaavat rakennukset
- Kuntoluokka 75-90% = hyväkuntoiset rakennukset
- Kuntoluokka 60-75% = tyydyttävässä kunnossa olevat rakennukset
- Kuntoluokka <60% = huono-/välttäväkuntoiset rakennukset
-

Kokkolan kaupungin rakennusten arvotiedot v. 1/2021 (3/8)

Jär	Kat	Rakennus	Ktt	Sij	Slk	Osote	Postitoimp.	V	m2	€/m2	JHA	Kuluminen	TeknA	TA €/m2	Kja	Kvelka	Pkatrve	Pptarve	Kats
123	99	Veikko Vionojan koulu	2	6	1	Vionojan tie 29	68370 ULLAVA	1969	1 436	2 200	3 159 200	55 286	2 527 360	1 760	80 %	0	0	0	29.1.2021
124	99	Veikko Vionojan koulu, kirjasto	4	6	1	Vionojan tie 29	68370 ULLAVA	1969	297	2 200	653 400	11 435	522 720	1 760	80 %	0	0	0	29.1.2021

Kokkolan kaupungin rakennusten arvotiedot v. 1/2021 (3/8)

Jär	Kat	Rakennus	Ktt	Sij	Slk	Osote	Postitoimp.	V	m2	€/m2	JHA	Kuluminen	TeknA	TA €/m2	Kja	Kvelka	Pkatrve	Pptarve	Kats
118	97	Rahkosen koulu	2	6	1	Rahkosentie 246	68390 RAHKONEN	1961	529	2 100	1 110 900	19 441	633 213	1 197	57 %	199 962	366 597	699 867	28.1.2021
119	97	Rahkosen koulu, Päiväkoti	3	6	1	Rahkosentie 246	68390 RAHKONEN	1961	93	2 200	204 600	3 581	116 622	1 254	57 %	36 828	67 518	128 898	28.1.2021
120	97	Rahkosen koulu, monitoimitali	8	6	1	Rahkosentie 246	68390 RAHKONEN	1989	779	1 900	1 480 100	25 902	962 065	1 235	65 %	148 010	0	0	28.1.2021
121	97	Rahkosen koulu, kirjasto	4	6	1	Rahkosentie 246	68390 RAHKONEN	1990	98	2 200	215 600	3 773	140 140	1 430	65 %	21 560	0	0	28.1.2021

Taulukko 6. Veikko Vionojan ja Rahkosen koulukiinteistöjen kuntoluokitustiedot Trelum Consultin oy:n selvityksestä vuodelta 2021.

6 Kaavoituksen ja rakentamisen kehittyminen alueella

Ullavassa on asemakaavoitettua aluetta kirkonkylässä Ullavantien pohjoispuolella Kirkkopuistontien, Santerintien, Tyykontien, Tarhatien ja Kehätien varrella. Ullavantien eteläpuolella on ainoastaan kaupan ja entisen kunnantalon tontit asemakaavoitettu. Asemakaavat on laadittu vuosina 1984-1993. Rahkosessa on voimassa Ullavanjärven yleiskaava, joka on vahvistettu 1999.

Ullavan alueella ei ole tällä hetkellä vireillä asuinrakentamisesta ohjaavia asema- tai yleiskaavatoimia, sillä maankäytön ohjaustarvetta asuinrakentamisen osalta uusilla kaavoilla ei Kokkolan kaupunkisuunnittelun mukaan alueella juurikaan ole. Vuosina 2012–2018 Ullavaan rakennettiin yhteensä 20 asuntoa (2,9 asuntoa/vuosi). Viime vuosina asuinrakentaminen Ullavan alueelle on ollut hyvin vähäistä. Vuosina 2019-20 kaupungin rakennusvalvonnan mukaan Ullavaan ei myönnetty yhtään uutta omakotitalon rakennuslupaa ja vuonna 2021 uusia rakennuslupia asuinrakennuksille myönnettiin yksi.

Aiemmissa kaupunginvaltuuston käsittelyissä ratkaisuja Ullavan koulujen tulevaisuudesta on haluttu siirtää osittain siitä syystä, että Ullavan alueelle on suunniteltu kaivostoiminnan aloittamista. Viime vuosien aikana kaivostoiminnan aloittamisen ajankohta on kuitenkin siirtynyt edemmäksi. Mahdollisen kaivostoiminnan käynnistäminen loisi merkittävästi uusia työpaikkoja Ullavan alueelle, mutta sen vaikutuksia Ullavan alueella asuvien lasten määrään syntyvyyteen taikka tulomuuton seurauksena on kuitenkin vaikea etukäteen arvioida.

7 Selvityksessä tarkasteltavat vaihtoehdot

Tässä selvityksessä tarkastelun lähtökohtana on ollut kaupunginvaltuuston vuonna 2017 hyväksymä perusopetuksen kouluyksikön vähimmäisoppilasmäärän raja eli 48 oppilasta, joka tarkoittaisi sitä, että kaksiluokkaisista kouluista luopumista. Tältä pohjalta olisi mahdollista tarkastella joko kummankin Ullavan alueen koulun sulkemista tai koulujen toimintojen yhdistämistä toiseen Ullavan nykyisistä kouluista vaihtoehtona nykytilanteelle. Koska koulujen yhteenlaskettu oppilasmäärä ylittää ennusteiden mukaan nykyisen vähimmäisoppilasmäärän rajan koko tarkastellun oppilasmääräajan, on molempien koulujen sulkeminen lähinnä teoreettinen vaihtoehto, joka ei ole sikäläkään tarkoituksenmukainen, että koko oppilasmäärän sijoittaminen muihin olemassa oleviin kouluihin olisi hankalaa ja oppilaiden koulumatkat kuljetuksineen muodostuisivat tällöin kohtuuttoman pitkiksi. Näin ollen tarkastelussa on rajattu nykytilan vaihtoehdoksi koulujen yhdistäminen toiseen nykyisistä Ullavan alueen kouluista. Alun perin selvityksessä oli tarkoitus tarkastella molemmat koulujen yhdistämistä vaihtoehdot eli sekä

niin, että koulujen toiminnot keskitettäisiin Veikko Vionojan kouluun, tai vaihtoehtoisesti niin, että toiminnot keskitettäisiin Rahkosen kouluun. Kuitenkin tuoreet rakennusten kuntoarviot, korjausvelan määrä ja lähitulevaisuuden investointitarpeet sekä rakennusten esteettömyysnäkökulmat puoltavat vahvasti toimintojen yhdistämistä mieluummin Veikko Vionojan kouluun kuin Rahkosen kouluun. Myös lähivuosien oppilasennusteissa koulujen oppilasmäärät näyttäisivät laskevan varsin samaan tahtiin, joskin ennusteen lopussa Veikko Vionojan koulun oppilasmäärä olisi Rahkosen koulua suurempi. Tämän johdosta tarkastelussa on tyydytty tarkastelemaan koulujen yhdistämisen osalta vaihtoehtoa, jossa koulujen toiminnot yhdistetään Veikko Vionojan kouluun. Kokkolan kaupungin opetus- ja kasvatuslautakunnan Ullavan kouluista tammikuussa 2022 käymässä lähete keskustelussa nousi esille myös vaihtoehto, jossa Ullavan koulut yhdistettäisiin hallinnollisesti, mutta molemmissa nykyisissä kiinteistöissä säilyisi yhdistetyn koulun toimipiste. Tällöin kummassakin järjestettäisiin alkuopetuksen yhdysluokka, mutta vanhemmista 3.-6. luokan oppilaista muodostettaisiin kaksi yhdysluokkaa Veikko Vionojan kouluun. Näin ollen tarkastellut vaihtoehdot ovat seuraavat:

1. Ullavan koulut yhdistetään Veikko Vionojan kouluun ja Rahkosen koulun toiminta lakkaa

Tässä vaihtoehdossa oppilaista muodostetaan kolme yhdysluokkaa Veikko Vionojan kouluun ja myös esiopetus kuluvaan lukuvuoden tapaan järjestetään Veikko Vionojan koulun ja päiväkodin yhteydessä. Kaikki Rahkosen alueen esiopetuksen ja 1.-6. luokkien oppilaat kuljetetaan tällöin Veikko Vionojan kouluun, koska Rahkosen alueen oppilaiden koulumatka ylittää perusopetuslain mukaisen kuljetuksiin oikeuttavan koulumatkan kilometrirajan.

Mikäli tähän vaihtoehtoon päädytään, tulee ratkaista, milloin yhdistäminen ajallisesti tapahtuisi ja ratkaista erikseen, miten muiden Rahkosen koulu- ja monitoimitalokiinteistön palvelujen suhteen toimitaan, mikäli koulu toiminta lakkaa.

2. Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen toimintaa jatketaan omina erillisinä kouluyksikköinä kuten tähänkin saakka

Jos Veikko Vionojan ja Rahkosen koulujen toimintaa päätetään jatkaa omina erillisinä kouluyksikköinä, kuten tähänkin saakka, jää yhdistämisestä arvioitu säästöpotentiaali toteutumatta. Koulut ovat edelleen oppilasmääriltään Kokkolan pienimpiä ja niiden oppilasennuste on edelleen laskeva, joten samalla lienee syytä ottaa kantaa, mikä on näiden koulujen jatkamisen näkökulmasta tosiasiallinen oppilasmäärän alaraja tai milloin koulujen tilannetta on syytä tarkastella uudelleen, mikäli tähän vaihtoehtoon päädytään.

3. Ullavan koulut yhdistetään hallinnollisesti, mutta molemmissa nykyisissä kiinteistöissä säilyisi yhdistetyn koulun toimipiste, joista Veikko Vionojan toimipisteessä järjestetään 1.-6. luokan opetusta ja Rahkosen toimipisteessä 1.-2. luokan opetusta.

Tässä vaihtoehdossa sekä Veikko Vionojan että Rahkosen toimipisteessä järjestettäisiin alkuopetus 1.-2. luokkien yhdysluokassa, kuten tähänkin saakka. Sen sijaan 3.-6. luokan oppilaista muodostettaisiin Veikko Vionojan kouluun kaksi yhdysluokkaa eli 3.-4. luokkien ja 5.-6. luokkien yhdysluokka. Tällöin kaikki Rahkosen alueen 3.-6. luokkien oppilaat kuljetettaisiin Veikko Vionojan kouluun. Esiopetuksen osalta tulee ratkaista, voidaanko se Rahkosessa järjestää esim. koulun alkuopetuksen ryhmän yhteydessä.

Koulujen hallinnollinen yhdistäminen tarkoittaisi sitä, että sille voisi olla yksi luokanopettaja-rehtori. Hallinnollisessa yhdistämisessä tulisi myös ottaa kantaa yhdistetyn koulun nimeen. Mikäli tähän vaihtoehtoon päädytään, tulee ratkaista, milloin hallinnollinen yhdistäminen tapahtuisi ja ratkaista erikseen, aiheuttaako ratkaisu muutoksia Rahkosen koulu- ja monitoimitalokiinteistössä järjestettyihin palveluihin.

8 Palvelujen kustannukset ja säästöpotentiaali

Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaisesti Veikko Vionojan koulun toimintakulut olivat 357 228 euroa ja oppilaskohtaiset nettomenot olivat 9 781 euroa/oppilas. Vastaavasti Rahkosen koulun toimintamenot olivat 375 484 euroa ja oppilaskohtaiset nettomenot 9 548 euroa/oppilas.

Pienissä kouluissa oppilaskohtaiset nettomenot ovat yleensä korkeampia kuin suuremmissa kouluissa. Kokkolassa vuonna 2020 suomenkielisen perusopetuksen keskimääräiset nettomenot olivat 6 845 €/oppilas ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa 1–6 luokkien kouluissa keskimääräiset nettomenot olivat 7 757 €/oppilas. Kustannuksissa ei ole huomioitu opetuksen yhteisiä menoja kuten oppilaskuljetukset, kuraattori- ja koulupsykologipalvelut jne.

Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaisesti Veikko Vionojan koululla sijaitsevan Muksulan päiväkodin toiminnan nettomenot olivat 163 065 euroa ja Rahkosen Päivänpaisteen perhepäivähoidon nettomenot olivat 172 325 euroa. Ullavan esiopetuksen kustannukset olivat v. 2020 n. 46 400 euroa.

8.1. Henkilöstökustannukset

Ullavan koulujen yhteenlasketut henkilöstökustannukset olivat v. 2020 n. 370 760 euroa.

Nykyisellään molemmilla kouluilla on toiminnasta toisen luokan opetuksesta vastaava luokanopettaja-rehtori ja toisen luokan opetuksesta vastaava luokanopettaja sekä koulujen yhteinen erityisopettaja. Mikäli koulut yhdistettäisiin, voitaisiin opetus järjestää kolmessa yhdysluokassa, jolloin yhtä luokanopettajan virkaa eikä kahta erillistä toiminnasta vastaavaa rehtoria tarvittaisi. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että yksi luokanopettaja-rehtorin virka lakkaisi ja tämä olisi mahdollista toteuttaa lähitulevaisuudessa tapahtuvan eläköitymisen myötä siten, ettei irtisanomisia tarvittaisi.

Henkilöstökustannusten säästöt olisivat vuositasolla arvioituna noin 95 000 euroa perusopetuksen osalta, mikäli koulut yhdistettäisiin. Arvion perustana on vertailu yhdistetyn koulun kokoisten kaupungin muiden kouluyksiköiden henkilöstökustannuksiin. Mikäli koulujen oppilaista muodostetaan yhteensä kolme yhdysluokkaa, saattaa syntyä jonkin verran tarvetta oppilaan oppimiseen ja tukeen liittyviä kustannuksia. Näiden kustannusten on arvioitu olevan noin 10 000 euron luokkaa.

Mikäli päädyttäisiin koulujen hallinnolliseen yhdistämiseen siten, että sekä Veikko Vionojan että Rahkosen yksikössä järjestettäisiin 1.-2. luokan opetusta ja sen lisäksi Veikko Vionojan koulussa 3.-6. luokkien opetusta kahdessa yhdysluokassa, säilyisi opetusryhmien määrä ennallaan ja myös luokanopettajien tarve säilyisi nykyisessä neljässä. Sen sijaan kahta luokanopettaja-rehtoria ei enää tarvittaisi. Luokanopettaja-rehtori hallinnolliset tehtävät huomioidaan siten, että hän saa normaalin luokanopettajan palkan lisäksi rehtorin tehtävän hoitamisesta erillisen TVA-korvauksen ja hänen opetusvelvollisuuttaan huojennetaan. Sekä TVA-korvauksen että huojennuksen määrä riippuu merkittävästi koulun koosta. Koulujen yhdistämisen myötä yhdelle luokanopettaja-rehtorille tulisi siirtyisi toisella rehtorilla oleva huojennus ja huojennuksen kokonaismäärää tulisi myös korottaa, jotta se olisi verrattavissa muiden samankokoisten Kokkolan koulujen luokanopettajarehtorien kanssa. Kahdessa toimipisteen hallinnointi lisäisi rehtorin työn vaativuutta ja tulisi ottaa huomioon myös rehtorin TVA-korvauksessa. Lisäksi rehtorin pääasiallisen toimipisteen lisäksi toisessa toimipisteessä olisi perusteltua toimia apulaisrehtorina toimiva luokanopettaja, jolle joko maksettaisiin myös jonkin suuruista TVA-korvausta tai myönnettäisiin opetusvelvollisuuden huojennusta tai sekä että. Kokonaisuutena arvioiden koulujen hallinnollinen yhdistäminen ei toisi merkittäviä henkilöstökustannusten säästöjä, mutta ei myöskään merkittävästi lisäisi kustannuksia. Tässä yhteydessä on huomattava, että koulujen hallinnollinen yhdistäminen on mahdollista toteuttaa myös, vaikka koulujen opetus säilyisi muuten nykyisellään olemassaolevissa toimipaikoissa.

8.2. Kiinteistökustannukset

Veikko Vionojan koulun kiinteistömenot ovat talousarvioesityksessä vuodelle 2022 yhteensä 161 700 euroa ja Rahkosen koulun kiinteistömenot 149 100 euroa. Kiinteistökustannukset on jaettu käyttäjäryhmittäin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, perusopetuksen, iltapäiväkerhotoiminnan ja kirjaston osalta kummankin kiinteistön osalta.

Sisäisten vuokrien kustannusten jako kustannuspaikoittain

Kokkolan kaupungin talousarvioesitys 2022

	Veikko Vionojan koulu	Rahkosen koulu
Varhaiskasvatus	8300	8700
Esiopetus	4200	4500
Perusopetus	117600	126800
Iltapäiväkerhotoiminta	10400	2300
Kirjasto	21200	6800
Yhteensä	161700	149100

Taulukko 7. Ullavan koulukiinteistöjen sisäisten vuokrien jako euroina eri toimintojen kustannuspaikoille kaupungin vuoden 2022 talousarvioesityksessä

Mikäli Rahkosen koulu lakkautettaisiin, tulee monitoimitalokiinteistön ylläpito aiheuttamaan edelleen kustannuksia kaupungille, mikäli kaupunki ei luovu koko kiinteistöstä. Kiinteistöissä on pidettävä yllä peruslämpö, vakuutukset ja jonkin verran kiinteistöpalvelua. Vuoden 2020 pääomakulut (kiinteistön poiston osuus) ovat Rahkosen koulun kiinteistön osalta 20 225 euroa. Tässä selvityksessä ei ole arvioitu mahdollisia rakennusten investointitarpeita, mutta Rahkosen koulun tilojen kuntoluokitus ja korjausvelan määrä ennakoivat kustannuksiltaan merkittävää peruskorjaustarvetta.

Ullavan koulujen hallinnollinen yhdistäminen ja Rahkosen 3.-6. luokkien oppilaiden siirto Veikko Vionojan kouluun vähentäisi opetuspalvelujen tilojen tarvetta ja käyttöä Rahkosen koulukiinteistöissä, mutta kiinteistö säilyisi kuitenkin sivistyspalvelujen käytössä. Kiinteistökustannusten jyvitys opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen kesken mahdollisesti laskea uudelleen, mikä voisi laskea opetuspalvelujen ja nostaa varhaiskasvatuspalvelujen kiinteistökustannuksia.

8.3 Alueen liikenneolosuhteet ja kuljetuskustannukset

Molemmat koulut ovat kyläkouluja Kokkolan maaseutualueella, kaukana kaupunkikeskustasta. Veikko Vionojan koululta on kaupungin keskustaan (Kauppatori) matkaa 47,8 km ja Rahkosen koululta 62,4 km.

Veikko Vionojan koulu sijaitsee Ullavan kirkonkylässä, Kälviältä tulevan Ullavantien, seututie 757:n varrella, josta tie koululle poikkeaa. Koulun liikenneympäristö on suunniteltu kohtalaisen hyvin, mutta maaseudun tapaan alueella ei ole kevyenliikenteenväyliä. Jalankulkijat ja pyöräilijät kulkevat maantien piennarta.

Rahkosen koulu sijaitsee Rahkosen kylässä Rahkosentiellä, joka poikkeaa Kaustisen ja Toholamin välisestä kantatiestä 64. Rahkosen koulu sijaitsee melko lähellä Kaustisen kunnan rajaa, jonne on maanteitse noin 5 km. Koulun liikenneympäristö on suunniteltu hyvin, mutta maaseudun tapaan alueella ei ole kevyenliikenteenväyliä. Jalankulkijat ja pyöräilijät kulkevat maantien piennarta.

Rahkosen koulussa on tänä lukuvuonna 40 oppilasta, joista kuljetusoppilaita on 26. Rahkosen alueen koululaiskuljetuksissa ei ole mahdollista hyödyntää julkista liikennettä, joten kaikki koululaiskuljetukset järjestetään ostoliikenteenä. Rahkosen koululle on kaksi kuljetussuuntaa: Hanhisalo – Rahkosen koulu sekä Korpi – Haapala – Neverbacka – Rahkosen koulu. Näiden

kahden kuljetussuunnan osalta kuljetuksia ajetaan viikonpäivittäin vaihtelevia määriä aamuisin klo 8, klo 9 ja klo 9.45 ja iltapäivisin klo 13, klo 14 ja klo 15 oppilaiden lukujärjestyksiin sovitusti.

Rahkosen koulun oppilaskuljetusten kustannukset vuodelta 2020 olivat n. 23 000 euroa (alv 0 %) ja esiopetuksen kuljetuskustannukset 3 360 euroa (alv 0 %). Kuljetukset kilpailutettiin sopimuskauden päättyessä ja vuoden 2021 alusta astuivat voimaan uudet, kilpailutetut sopimukset, joiden kesto on 4 vuotta + 2 optiovuotta eli ne ovat voimassa vähintään vuoden 2024 loppuun. Vuoden 2021 kustannukset tulevat olemaan Rahkosen perusopetuksen osalta n. 35 000 euroa ja esiopetuksen osalta n. 10 000 euroa.

Arviot siitä, että kaikki esiopetuksen ja 1.-6. vuosiluokan Rahkosen oppilaat kuljetettaisiin jatkossa Veikko Vionojan koululle liikkuvat 54 000 - 86 000 euron välillä eli kustannuksia tulisi lisää n. 9 000 – 41 000 euroa riippuen mm. koulujen lukujärjestysuunnittelusta sekä kuljetukset käytännön toteuttamistavoista.

Mikäli koulut yhdistettäisiin hallinnollisesti ja Rahkosessa opetettaisiin 1.-2. luokan oppilaat ja Rahkosen alueen 3.-6. luokkalaisten opetus järjestettäisiin Veikko Vionojan koulussa, olisivat arvioidut kuljetuskustannukset noin 68 000 – 100 000 euroa riippuen siitä, millaisella kalustolla kukin vuoro ajetaan ja millaiset kuljetusjärjestelyt koulun lukujärjestysuunnittelun puolesta olisi eri ryhmille mahdollista toteuttaa. Kuljetuskustannusten nousu nykytasosta olisi tällöin noin 23 000 – 55 000 euroa.

Kuljetuskustannuksiin vaikuttaa myös se, onko tarvetta kuljettaa Rahkosen alueen esi- ja perusopetuksen oppilaiden lisäksi myös yläkouluikäiset oppilaat. Jos kuljetuksessa olisivat kaikki esi- ja perusopetuksen kaikki 1.-9. luokkien oppilaat, oppilasmäärä olisi lukuvuoden 2021 -2022 tiedoilla 64 oppilasta. Näillä näkymin kuitenkin Rahkosen alueen yläkoululaiset eivät ainakaan lähivuosina mahdu Kälviällä sijaitsevaan Lucina Hagmanin kouluun, jolloin lienee tarvetta sopia yläkoululaisten opetuksen järjestämisen jatkosta naapurikunnan kanssa.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista ("laki puhtaista ajoneuvoista") on astunut voimaan 2.8.2021. Se tulee ottaa huomioon koulukuljetuksia seuraavan kerran kilpailutettaessa ja se asettaa myös haasteita koulukuljetuskustannusten arvioimiselle.

8.4. Rahkosen koulun lakkauttamisen säästöpotentiaali ja hallinnollisen yhdistämisen kustannusvaikutukset

Rahkosen koulun lakkauttamisen myötä saavutettavat opetuspalvelujen potentiaaliset säästöt euroina.

Henkilöstökulut opetuspalvelut	95 000
Kiinteistömenot (koulurakennus). Vuokratkustannukset koko kiinteistön osalta 149 100 euroa (sisältäen myös varhaiskasvatus- ja kirjastopalvelut).	137 800
Muut menot, sis. ruokapalvelut	15 000
Yhteensä	247 800

Rahkosen koulun lakkauttamisesta aiheutuisi myös lisääntyviä kuluja. Arvio kuluista euroina on nykytiedon valossa seuraava:

Koulukuljetuskulujen kasvu	40 000
Varaus oppimisen ja koulunkäynnin tuen lisäkustannuksiin, esim. jakotunnit, tukiopetus	10 000
Tyhjän koulukiinteistön ylläpito (kulu ei kohdistu opetuspalveluille)	
Yhteensä	50 000

Rahkosen koulun lakkauttamisella saavutettavien nettosäästöjen arviointi on yllämainitusta syistä hankalaa. Voidaan kuitenkin varovaisuuden periaatetta noudattaen arvioida, että lakkauttamisella saavutettava opetuspalvelujen nettosäästö olisi noin 198 000 euroa / vuosi. Säästöpotentiaalin toteutuminen koko kaupunkiorganisaation osalta edellyttäisi kiinteistöstä luopumista ja sen muiden palvelujen jatkon ratkaisemista erikseen.

Koulujen hallinnollisen yhdistämisen ja molemmissa toimipisteissä toiminnan jatkamisen kustannusvaikutukset euroina verrattuna verrattuna:

Henkilöstökulujen muutos	0
Koulukuljetuskulujen kasvu	+23 000
Rahkosen koulun kiinteistökulut (mikäli kustannusjakoa ei muuteta nykytilanteesta opetus-, varhaiskasvatus- ja kirjasto- palvelujen kesken)	0
Yhteensä	+ 23 000

Kuljetuskustannusten nousu on esitetty vähimmäismääränä, joka edellyttää mahdollisimman tarkoituksenmukaista lukujärjestysuunnittelua eri toimipaikoissa kuljetusten järjestämisen näkökulmasta.

9 Toiminnan jatkumisen tai päättymisen vaikutukset palveluverkkoon

Perusopetuslain mukaisesti ”opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. (Perusopetuslaki § 6)

Palveluverkkoa tarkastellessa tulee ottaa huomioon myös alueella asuvien oppilaiden palvelujen saavutettavuus. Jos Rahkosen koulun toiminta lakkaisi, niin Rahkosen alueen kaikki esi- ja perusopetuksen oppilaat tulisivat koulukuljetusten piiriin, joka on sinänsä turvallista. Kuitenkin koulumatka ja siihen kuluva päivittäinen aika pitenisivät. Koulujen välinen etäisyys on 14,6 km, mutta osa Rahkosen koulun oppilaista asuu Rahkosen ja Ullavan kirkonkylän välissä Haapalan alueella, josta etäisyys Veikko Vionojan kouluun olisi noin 9-10 km. Pisin koulumatka tulisi nykyisistä Rahkosen koulun oppilaista Hanhisalosta kulkevilla muutamilla oppilailta, joiden koulumatkaksi Ullavan kirkonkylälle tulisi noin 18 km.

Yksi mahdollisuus opetuksen järjestämiseksi voisi olla myös yhteistyö naapurikuntien kanssa. Tällöin lähimmät vaihtoehdot olisivat Toholammin ja Kaustisen kunnat. Nykyisellään Rahkosen

alueen perusopetuksen 7.-9. luokkien oppilaiden opetus onkin järjestetty Toholammin kunnan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Toholammin Kuusiston koulussa. Sen läheisyydessä sijaitsee myös 1.-6. luokkien opetusta antava Herman Ojalan koulu, jonka etäisyys Rahkosen koulusta on noin 24,5 km. Lähin Kaustisen kunnan perusopetuksen 1.-6. luokkien opetusta antava koulu puolestaan on Kaustisen keskustassa sijaitseva Kaustisen keskuskoulu, jonne Rahkosen koulusta on matkaa noin 21,5 km. Tämän selvityksen laatimisen yhteydessä ei kuitenkaan ole neuvoteltu naapurikuntien kanssa 1.-6. luokkien oppilaiden opetuksen järjestämisestä, sillä ne sijaitsevat etäämpänä Rahkosesta kuin Veikko Vionojan koulu. Lisäksi vieraassa kunnassa järjestetystä opetuksesta laskutetaan kotikuntaa kotikuntakorvausmenettelyn kautta. Opetushallitus vahvistaa korvauksen määrän vuosittain ja korvauksen taso saattaa olla korkeampi kuin toteutunut nettomeno, jos opetus järjestettäisiin oman kunnan koulussa, jolloin opetuksen järjestäminen omassa kunnassa on taloudellisempaa.

Koulun toiminnan lisäksi Rahkosen koulun ja monitoimitalon tiloissa on myös muuta kaupungin järjestämää toimintaa, joista keskeisimmät ovat ryhmäperhepäivähoito, kirjasto sekä Kokkolan seudun opiston järjestämä kurssitoiminta. Lisäksi rakennuksen liikuntasali ja kuntosali ovat palvelleet alueen asukkaita. Mikäli Rahkosen koulun toiminta lakkaa, tulee näiden toimintojen osalta ratkaista erikseen, mikä on niiden mahdollinen jatko.

Mikäli kaupunki luopuisi Rahkosen koulun ja monitoimitalon kiinteistöstä kokonaan, riippuisi pitkälti kiinteistön uuden omistajan suunnitelmista, olisiko tiloja mahdollista vuokrata tarvittavilta osin nykyisten palvelujen käyttöön. Mikäli tämä ei onnistuisi, tulisi löytää korvaavia tiloja tai järjestelyitä niille palveluille, jotka Rahkosen alueella säilytettäisiin. Tällöin perhepäivähoidon järjestämiseksi yksi mahdollisuus voisi olla Rahkosessa sijaitsevan, kaupungin omistuksessa olevan rivitalon tilojen muuttaminen ryhmäperhepäivähoidon tarpeita vastaaviksi. Tästä aiheutuisi kertaluonteisia kuluja, joiden arvioiminen edellyttäisi yksityiskohtaisempaa selvitystä. Kirjastotoiminnan osalta tällöin selvitettäisiin ja arvioitaisiin esimerkiksi kirjastoauton palvelujen hyödyntämistä alueella ja Kokkolan seudun opiston kurssitoiminnan osalta selvitettäisiin läheisen nuorisoseuran tilojen laajempi hyödyntäminen siellä nykyisin toimivan opiston teatteritoiminnan lisäksi myös muilla kursseilla, joskaan siellä ei ole mahdollista toteuttaa kaikki nykyisiä Rahkosen monitoimitalossa järjestettyjä kursseja.

10 Lapsivaikutusten arviointi

Lapsivaikutusten arviointi on erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävää lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakoimista ja seurantaan. Lapsivaikutusten arviointi mahdollistaa, että lasten edut otetaan lapsia koskevissa päätöksissä huomioon lapsen oikeuksien sopimuksen edellyttämällä tavalla. Lasten ja nuorten kuuleminen on tärkeä osa lapsivaikutusten arviointia.

Lapsivaikutusten arviointia on tehty päätöksenteon tueksi, kun päätöksen vaikutukset suuntautuvat selkeästi lapsiin. Kokkolan kaupunginvaltuuston 13.3.2017 § 15 kouluverkkopäätöksen toimeenpanossa on tehty lapsivaikutusten arviointia. Ullavan koulujen tulevaisuutta arvioitaessa tullaan lapsivaikutusten arviointi tekemään ja yhdistämään muuhun kuulemiseen ja lausuntojen antamiseen. Lapsivaikutusten arviointi valmistuu siten, että se on käytettävissä ennen sivistyslautakunnan ja muiden toimielinten päätöksentekoa asiassa.

11 Selvityksen johtopäätöksiä ja pohdintaa

Vuonna 2017 hyväksytyssä Palveluverkkojen tavoitetilä 2020-luvulla –raportissa linjattiin ylläpidettävän kouluyksikön vähimmäisoppilasmääräksi 48 oppilasta, jolloin kaksiluokkaisista kouluista luovutaan ja viime vuosien palveluverkkomuutoksissa on lakkautettu pienimmistä kouluista Alaviirteen, Rödsön ja Vitsarin koulut. Kun koulujen lakkauttamisesta päätettiin syksyllä 2017, oli niissä oppilaita seuraavasti: Alaviirre 32 oppilasta, Rödsö 32 oppilasta ja Vitsar 45 oppilasta. Asetettua vähimmäisoppilasmäärän rajaa ei kuitenkaan tuolloin tai sen jälkeen ole toistaiseksi noudatettu sen allittavien Ullavan ja Öjan koulujen osalta, vaan niiden tilannetta on nyt tarkasteltu erikseen kahteen otteeseen vuoden 2017 jälkeen. Koulujen

toiminnan suunnittelun ja kehittämisen näkökulmasta olisi hyvä, mikäli koulujen tulevaisuutta koskevia ratkaisuja voitaisiin tehdä hieman pidemmällä aikaperspektiivillä.

Ajantasaistettujen oppilasennusteiden valossa Ullavan alueen oppilasmäärä näyttäisi laskevan edelleen tulevina vuosina eikä näytä todennäköiseltä, että kummankaan Ullavan koulun oppilasmäärä tulevaisuudessa kasvaisi yli vähimmäisoppilasmääränä pidetyn 48 oppilaan rajan. Voidaankin pohtia, onko vuonna 2017 asetettu kategorinen vähimmäisoppilasmäärän raja oikein asetettu ja tulisiko lisäksi määritellä, millä edellytyksillä (esim. pitkien etäisyyksien perusteella) siitä voidaan poiketa. Toisaalta palvelujen tarpeen muodostaa niiden kysyntä, mitä perusopetuspalvelujen osalta kuvastaa oppilaiden määrä. Oppilasmäärän alati laskiessa tulee kuitenkin jossain vaiheessa vastaan raja, jolloin yksittäisen koulun ylläpito ei enää ole mielekästä tai taloudellisesti kannattavaa. Aiemmin rajana on pidetty 32 oppilasta, millä tasolla ennusteiden mukaan sekä Veikko Vionojan että Rahkosen koulujen oppilasmäärät olisivat lukuvuosina 2024-25 ja 2025-26. Tällöin myös Ullavan 1.-6. luokkien kokonaisoppilasmäärä on puolet vuosituhannen alun oppilasmäärästä, joten kaikki 1.-6. luokkien oppilaat olisi mahdollista sijoittaa yhteen kouluun.

Koulujen yhdistäminen vaikuttaisi siihen, että oppilaista muodostettavat yhdysluokat koottaisiin vain kahden peräkkäisen vuosiluokan oppilaista ja luokkia muodostuisi kolme, missä olisi vähennystä yhden luokan verran. Myös alueen oppimisen ja koulunkäynnin tuen palveluresurssia ei tarvitsisi jakaa kahden eri koulun kesken, mikä voisi parantaa näiden saatavuutta. Nämä voi nähdä positiivisina muutoksina. Toisaalta oppilaiden koulumatkojen pituus ja kesto pidentyisivät, mikä lisäisi kuljetustarvetta.

Ullavan perusopetuksen koulujen yhdistämistä voidaan perustella taloudellisesta näkökulmasta. Koulujen yhdistämisen aiheuttamaa kokonaiskustannusten säästöä on vaikea laskea kovin yksityiskohtaisesti, mutta tässä selvityksessä on päädytty vajaan 200 000 euron arvioituun säästöön vuositasolla opetuspalvelujen osalta, mikä muodostuu pääosin henkilöstö- ja kiinteistökustannusten laskusta. Lisäksi Rahkosen koulukiinteistöst luopuminen poistaisi kiinteistöön kohdistuvia investointitarpeita tulevilta vuosilta.

Soteuudistuksen ja hyvinvointialueiden perustamisen vaikutukset kaupungin talouteen näkyvät pienenevinä verotuloina, mutta toivottavasti myös aiempaa paremmin ennustettavina kuluina. Taloudellinen liikkumavara todennäköisesti pienenee. Kaupungin perusopetuksen oppilasmäärä viime vuosina kasvanut ja on oppilasennusteiden mukaan tällä hetkellä korkeimmillaan. Lähivuosina on odotettavissa siis myös koko kaupungin osalta perusopetuksen oppilasmäärän laskua, mikä näkyy kaupungin saaman valtionosuusrahoituksen vähenemisenä ja voi tarkoittaa supistuksia perusopetuksen budjettiin. Samaan aikaan kaupungissa on myös alueita ja kouluja, joiden oppilasmäärät edelleen kasvavat aiheuttaen tarvetta esim. uusien opetusryhmien perustamiseen, mikä lisää myös kustannuksia. Oppilaskohtaisten kustannusten ero koulujen välillä todennäköisesti myös kasvaa, sillä niissä kouluissa, joissa oppilasmäärät laskevat, ei kuitenkaan koulujen kustannuksia yleensä ole mahdollista vähentää suoraan samassa suhteessa oppilasmäärän laskun kanssa. Taloudellinen tilanne on haastava, mikäli palveluverkkoon ei ole mahdollista tehdä kustannuksia säästäviä rakenteellisia muutoksia.

Taloudellisen näkökulman rinnalla koulujen tulevaisuutta voidaan arvioida myös muista näkökulmista. Kylien palveluvarustuksen näkökulmasta koulu on maaseutualueilla usein kylän keskus, jossa järjestetään opetuksen lisäksi muitakin kunnallisia palveluja ja jota voivat hyödyntää alueen yhdistykset ja ihmiset omaehtoisessa toiminnassaan. Kunta näyttäytyy kylällä konkreettisesti koulun muodossa ja sen välityksellä. Koulun lakkauttaminen vähentäisi kylän palvelutarjontaa ja voisi siten heikentää alueen vetovoimaa esim. lapsiperheiden näkökulmasta. Samalla kunnallisten palvelujen lakkauttaminen vähentäisi alueen asukkaiden sitoutuneisuutta kuntaan. Koulujen yhdistäminen ja toisen koulun lakkauttaminen vaikuttaisi merkittävästi alueen lapsiin ja erityisesti heidän osallistamisensa osana päätöksentekoprosessia on keskeistä ja onkin tärkeää, että asiassa tehdään lapsivaikutusten arviointi ennen päätöksentekoa. Koulujen lakkauttaminen ei liene kenenkään itsetarkoitus, mutta päätöksenteossa on mahdollista päätyä erilaisiin ratkaisuihin sillä perusteella, mitä näkökulmia siinä painotetaan.